

جایگاه علوم بشری و دانشمندان در قرآن

عضو هیئت علمی جامعه المصطفی العالمیه با بیان اینکه تمام دانش‌های الهی و بشری (ساخته دست انسان) نزد قرآن ارزشمند است، گفت:

عضو هیئت علمی جامعه المصطفی العالمیه با بیان اینکه تمام دانش‌های الهی و بشری (ساخته دست انسان) نزد قرآن ارزشمند است، گفت: قرآن کریم در آیات متعددی پیرامون مباحث علم الهی و علم بشری سخن گفته و حس کنجکاو بشر را برمی‌انگیزد.

به گزارش خبرنگار ایکن، حجت الاسلام والمسلمین محمدعلی رضایی اصفهانی، عضو هیئت علمی و رئیس مجتمع آموزش عالی قرآن و حدیث جامعه المصطفی العالمیه، شامگاه سه شنبه، پنجم اردیبهشت در اولین قسمت از برنامه تلویزیونی «قرآن و علوم» شبکه قرآن و معارف سیما به بررسی رابطه میان قرآن و علوم پرداخت.

وی در این برنامه اظهار کرد: در رابطه قرآن و علوم و جایگاه علوم در قرآن، نکته قابل‌عرض آن است که در آیات متعددی از قرآن کریم، علم، دانش و دانشمند بزرگ داشته شدند، به طوری که خداوند در آیه ۹ سوره زمر می‌فرماید: «هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ؛ آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟»، مفسرین از این آیه استفاده کردند که هرگونه دانش و باشد.

استاد حوزه و دانشگاه با بیان اینکه تمام دانش‌های الهی و بشری (ساخته دست انسان) نزد قرآن ارزشمند است، افزود: خداوند متعال در آیه ۱۱ سوره مبارکه مجادله می‌فرماید: «يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ؛ خدا مقام اهل ایمان و دانشمندان را در دو جهان در کنار هم، ارزش داده است»، خداوند در این آیه، ایمان و علم را در عرض یکدیگر ارزش داده و درجاتی بالا برده و لذا در سوره‌های متعدد دیگری همچون سوره رعد و نحل، قرآن به نکات متعددی در این خصوص اشاره کرده است.

قرآن و علوم

وی ادامه داد: در سراسر قرآن کریم، گاهی به آسمان‌ها، گاهی زمین و گاهی به جنین‌شناسی (سوره‌های حج و مؤمنون) توجه شده و به نوعی دنبال برانگیختن حس کنجکاو بشر است و یا در بسیاری از مباحث علمی که سخن به میان می‌آورد، امروزه در حد اعجاز علمی بوده و نیاز به تفسیر علمی دارد.

حجت الاسلام والمسلمین رضایی اصفهانی تصریح کرد: در مجموع، قرآن مطلق علم را چه الهی و چه دانش بشری را ارزش دانسته و به آن احترام می‌گذارد.

وی در پاسخ به این سؤال که آیا تشویق قرآن نسبت به علوم شامل همه علوم از جمله علم کهنات و سحر است، گفت: در خصوص کهنات و سحر ما تعبیری در کتب و مقالات علمی داریم که این‌ها علم نما است و علم نیست. به تعبیر قرآن، چیزی که انسان را گامی به جلو نمی‌برد و با حقیقت آشنا نمی‌کند، نوعی از فریب است؛ مثل سحر که افراد را فریب می‌دهد و ساحر از طریق فریب دادن، دیگران را به خود جذب می‌کند. در کهنات هم اینگونه است، لذا این موارد دانش نیست و مشمول تشویق قرآن نمی‌شوند.

عضو هیئت علمی جامعه المصطفی العالمیه در پاسخ به سؤال دیگری مبنی بر اینکه اگر منفعت داشتن را برای علم ضروری می‌دانید، نگاه قرآن نسبت به علوم که درست مورد استفاده قرار نمی‌گیرند چگونه است، اظهار کرد: اینکه برخی از علوم سود دارد و برای بشر خوب است و از بعضی علوم سوء استفاده می‌کنند، بدین معنا نیست که قرآن آن سوء استفاده‌ها را هم تأیید می‌کند. اتفاقاً در آیات و روایات که تشویق به علم شده، گفته‌اند برای دریافت علم حتی به چین بروید، ولی سوء استفاده یک استثنا است که هر فردی می‌تواند از هر وسیله‌ای سوء استفاده کند. مثل چاقو که وسیله خوبی برای پوست گرفتن میوه است، اما برخی هم با سوء استفاده از آن آدم می‌کشند.

جایگاه علوم تجربی در قرآن

وی اظهار کرد: اگر یک بررسی کلی در آیات قرآن کریم داشته باشیم، خواهیم دید که قرآن، هم به علوم عقلی توجه کرده و می‌فرماید: «هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ (بقره/۱۱)» و هم به علوم نقلی توجه دارد که قصص قرآن مباحث نقلی و تاریخی‌اند. گاهی به مباحث

شهودی مانند وحی توجه دارد و گاهی نیز به علوم تجربی اشاره دارد که مصداق آن در آیات ۴۲ سوره روم یا آیه ۲۰ سوره عنکبوت جلوه گر است که خداوند می فرماید به سرزمین های دیگر بروید و با چگونگی آفرینش آشنا شوید.

کارشناس برنامه تلویزیونی «قرآن و علوم» افزود: قرآن کریم به چهار شاخصه دانش اصلی بشری یعنی علوم عقلی، علوم نقلی، علوم شهودی و علوم تجربی که حاصل آن ها در شاخه اول، فلسفه و منطق؛ در شاخه دوم، تاریخ و ادبیات؛ در شاخه سوم، عرفان و در شاخه چهارم، علوم تجربی که اعم از علوم طبیعی و علوم انسانی می باشد عنایت دارد لذا قرآن به تمام علوم توجه کرده است.
قرآن و علوم طبیعی

رئیس انجمن علمی قرآن و حدیث حوزه های علمیه در خصوص توجه قرآن به علوم طبیعی، گفت: قرآن به بعضی از شاخه های علوم بیشتر توجه کرده به برخی کمتر، به عنوان مثال، در خصوص نجوم و مباحث کیهان شناسی بیش از ۲۰۰ آیه قرآن به آسمان، زمین و حرکات ستارگان اشاره دارد و به تفکر نسبت به آن دعوت می کند و گاهی نکاتی را از خورشید، ماه و حرکات آنان بیان می کند که سوره رعد نمونه ای از آن است.

وی افزود: قرآن گاهی به دانش پزشکی اشاره دارد و در ۱۵۰ آیه به این علم پرداخته است. در این آیات، قرآن کریم بشر را به مباحثی همچون جنین شناسی و رویان شناسی امروزی دعوت می کند. همچنین قرآن کریم مباحث علوم طبیعی مثل پزشکی، نجوم، زمین شناسی، گیاه شناسی (رده بندی های گیاهان) و ... را مورد توجه قرار داده است.
قرآن و علوم انسانی

عضو هیئت علمی جامعه المصطفی العالمیه افزود: قرآن کریم در بخش های زیادی به علوم انسانی به ویژه مباحث علوم تربیتی به صورت گسترده پرداخته است. همچنین ۹۰۰ آیه پیرامون مباحث اقتصادی، مباحث سیاسی و نظام سیاسی، حقوق و آیات جزایی و حقوق مدنی، تاریخ، جامعه شناسی و روانشناسی در قرآن وجود دارد.

وی تصریح کرد: قرآن کریم در سراسر آیات نورانی خود به کلیات، مبانی و اصول چهار شاخص دانش اصلی بشری پرداخته است. و در نهایت معرفی کتاب

به منظور آگاهی بیشتر مخاطبان با ابعاد مختلف موضوع، در این برنامه سه کتاب «درآمدی بر تفسیر علمی قرآن»، «پژوهشی در اعجاز علمی قرآن» و «منطق تفسیر، قرآن و علم (علوم طبیعی و انسانی)» که هر سه نوشته حجت الاسلام رضایی اصفهانی است به صورت مختصر معرفی شدند. همچنین در بخش دیگری از برنامه، گزارش مختصری از فعالیت های مجتمع قرآن و حدیث جامعه المصطفی ارائه شد.

یادآور می شود، برنامه جذاب و دیدنی «قرآن و علوم» به تهیه کنندگی سیدشهاب لاجوردی و سردبیری حجت الاسلام والمسلمین محمدعلی رضایی اصفهانی و اجرای محمد عبادی، هر هفته یکشنبه ها و سه شنبه ها ساعت ۲۱ از شبکه قرآن و معارف سیما پخش شده و بازپخش آن نیز ساعت ۱۴:۱۵ روز بعد خواهد بود.

اکبر پوست چیان